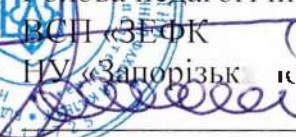

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол педагогічної ради
31.08.2026 № 1
Голова педагогічної ради
ВСП «ЗЕФК»
НУ «Запорізька політехніка»

Рустан КОШЕЛЮК

ПРОГРАМА

утвердження української національної і громадянської
ідентичності та національно-патріотичного виховання
у ВСП «Запорізький електротехнічний фаховий коледж
Національного університету «Запорізька політехніка»
на 2026–2030 роки

Введено в дію
Наказ ВСП «ЗЕФК»
НУ «Запорізька політехніка»
31.08.2026 № 29-0

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Програма утвердження української національної та громадянської ідентичності та національно-патріотичного виховання у ВСП «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» на 2026–2030 роки (далі — Програма) визначає мету, завдання, принципи, пріоритетні напрями, механізми реалізації та моніторингу діяльності Коледжу у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

1.2. Програма є складовою системи виховної роботи Коледжу та спрямована на формування у здобувачів освіти української національної та громадянської ідентичності, патріотизму, громадянської відповідальності, оборонної свідомості, поваги до Конституції та законів України, державної мови, історії, культури, національної пам'яті, прав і свобод людини.

1.3. Реалізація Програми здійснюється за трьома взаємопов'язаними напрямками державної політики:

- 1) національно-патріотичне виховання;
- 2) військово-патріотичне виховання;
- 3) громадянська освіта.

1.4. Програма ґрунтується на суспільно-державних (національних) цінностях України:

- самобутність;
- соборність;
- воля;
- гідність.

1.5. Заходи Програми інтегруються в освітній процес, діяльність студентського самоврядування, роботу класних керівників, циклових комісій, гуртків, спортивних секцій, волонтерських та соціальних ініціатив, інформаційну діяльність Коледжу.

1.6. Програма реалізується протягом 2026–2030 років.

1.7. На основі Програми щороку розробляється та затверджується план заходів з урахуванням безпекової ситуації, актуальних державних пріоритетів, пам'ятних дат, потреб здобувачів освіти та результатів моніторингу за попередній рік.

II. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ОСНОВА ПРОГРАМИ

Програму розроблено відповідно до:

1. Конституції України.
2. Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
3. Закону України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 № 2745-VIII.

4. Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13.12.2022 № 2834-IX.

5. Закону України «Про основи національного спротиву» від 16.07.2021 № 1702-IX.

6. Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 № 2704-VIII.

7. Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» від 09.04.2015 № 314-VIII.

8. Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» від 21.03.2023 № 3005-IX.

9. Закону України «Про волонтерську діяльність».

10. Постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023–2025 роках».

11. Постанови Кабінету Міністрів України від 30.07.2024 № 864 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року».

12. Наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641» у частині чинної Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України.

13. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.03.2026 № 266-р «Про заходи з увічнення пам'яті захисників України на період до 2030 року».

14. Інших нормативно-правових актів України у сфері освіти, молодіжної політики, утвердження української національної та громадянської ідентичності, захисту прав людини, державної мови, національної пам'яті, ветеранської політики, безпеки та оборони.

У разі прийняття протягом 2026–2030 років нових нормативно-правових актів або внесення змін до чинних документів Програма застосовується в частині, що не суперечить законодавству України, та за потреби підлягає актуалізації.

III. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОГРАМИ

Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України, тимчасова окупація частини території держави, інформаційна війна, спроби викривлення української історії, культури та ідентичності, травматичний досвід війни, вимушене переміщення громадян створюють нові виклики для системи освіти.

У сучасних умовах заклад освіти має сприяти формуванню покоління громадян України, які:

- усвідомлюють свою належність до української політичної нації;
- знають історію України та свого регіону;

- поважають державну мову, культуру, традиції та символи України;
- здатні критично оцінювати інформацію та протидіяти маніпуляціям і пропаганді;
- усвідомлюють цінність незалежності, державного суверенітету і територіальної цілісності України;
- поважають права, свободи та гідність людини;
- володіють навичками громадянської участі;
- готові діяти відповідально в інтересах суспільства та держави;
- мають сформовану оборонну свідомість;
- володіють базовими компетентностями з цивільної безпеки, домедичної допомоги та поведінки в умовах надзвичайних ситуацій;
- усвідомлюють значення служіння державі, волонтерства, взаємодопомоги та громадянської солідарності.

Особлива увага приділяється формуванню інформаційної стійкості молоді, збереженню історичної пам'яті, належному вшануванню Захисників і Захисниць України, підтримці ветеранів та родин загиблих, розвитку студентського самоврядування і волонтерської діяльності.

IV. МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Програми є створення в Коледжі цілісної системи утвердження української національної та громадянської ідентичності, спрямованої на формування свідомого, відповідального, освіченого громадянина України, патріота своєї держави, який поважає людську гідність, демократичні цінності, історію та культуру Українського народу, усвідомлює особисту відповідальність за майбутнє України та готовий до її захисту.

V. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Основними завданнями є:

1. Формування української національної та громадянської ідентичності здобувачів освіти.
2. Формування поваги до Конституції України, державних символів та законів України.
3. Популяризація суспільно-державних цінностей: самобутності, соборності, волі та гідності.
4. Формування усвідомленого ставлення до української мови як державної та важливого чинника національної єдності.
5. Поглиблення знань з історії України, історії Запорізького краю, українського державотворення та боротьби за незалежність.
6. Подолання наслідків російської імперської, радянської та інших тоталітарних політик у сфері історичної пам'яті.
7. Формування оборонної свідомості та готовності громадян діяти в інтересах безпеки України.

8. Розвиток навичок цивільного захисту, домедичної допомоги, мінної та особистої безпеки.

9. Формування поваги до Захисників і Захисниць України, ветеранів, полеглих воїнів та членів їхніх родин.

10. Поширення достовірних знань про сучасну російсько-українську війну.

11. Розвиток громадянської компетентності, правової культури, демократичного мислення.

12. Розвиток критичного мислення, медіаграмотності та стійкості до інформаційно-психологічних впливів.

13. Підтримка студентського самоврядування та молодіжних громадських ініціатив.

14. Розвиток волонтерської діяльності та культури взаємодопомоги.

15. Формування соціальної згуртованості та взаємоповаги.

16. Створення умов для активної участі здобувачів освіти у житті Коледжу, громади та держави.

17. Підвищення професійної компетентності педагогічних працівників у сфері національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, громадянської освіти, медіаграмотності та роботи з історичною пам'яттю.

VI. ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Реалізація Програми ґрунтується на принципах:

- української національної спрямованості;
- людиноцентризму;
- поваги до людської гідності;
- верховенства права;
- демократичності;
- громадянської відповідальності;
- історичної правди та наукової достовірності;
- наступності поколінь;
- культуровідповідності;
- діяльнісного підходу;
- партнерства;
- добровільної громадянської участі;
- безбар'єрності та інклюзивності;
- недискримінації;
- гендерної рівності;
- безпеки;
- психологічної чутливості;
- поваги до особистого досвіду людей, які постраждали від війни;
- академічної доброчесності;
- критичного мислення.

VII. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

1. Формування української національної та громадянської ідентичності

Передбачається:

- проведення заходів, спрямованих на усвідомлення приналежності до української політичної нації;
- популяризація суспільно-державних цінностей України;
- вивчення історії українського державотворення;
- проведення тематичних дискусій, дебатів, квестів, конкурсів, проєктів;
- розвиток активної громадянської позиції;
- підтримка ініціатив студентської молоді.

2. Історична пам'ять та деколонізація

Передбачається:

- вивчення історії боротьби України за незалежність;
- популяризація постатей українських державотворців, науковців, митців, військових;
- вивчення історії Запоріжжя та Запорізького краю;
- популяризація історико-культурної спадщини Хортиці та українського козацтва;
- формування критичного ставлення до імперських і радянських історичних міфів;
- ознайомлення з процесами деколонізації та відновлення історичної справедливості;
- участь у проєктах усної історії та локальної пам'яті.

3. Вшанування Захисників і Захисниць України

Передбачається:

- проведення заходів пам'яті;
- зустрічі з військовослужбовцями та ветеранами;
- документування та збереження історій випускників, працівників, членів родин студентів, які захищали Україну, виключно за їхньою згодою або згодою родин;
- участь у загальнодержавних та місцевих заходах із вшанування полеглих;
- виховання культури пам'яті без формалізму та надмірної героїзації війни.

4. Військово-патріотичне виховання та оборонна свідомість

Передбачається:

- формування усвідомлення необхідності захисту незалежності та територіальної цілісності України;
- ознайомлення з основами національного спротиву та цивільного захисту;
- навчання домедичної допомоги;
- заходи з мінної безпеки;
- формування алгоритмів дій під час надзвичайних ситуацій;
- фізична підготовка та розвиток витривалості;

- співпраця з підрозділами Сил безпеки і оборони України, ДСНС, Національної поліції, ветеранськими організаціями;
- профорієнтаційні заходи у сфері безпеки й оборони;
- популяризація військової служби як форми служіння Українському народові.

Практичні заняття проводяться виключно підготовленими фахівцями з дотриманням вимог законодавства та правил безпеки.

5. Громадянська освіта та правова культура

Передбачається:

- вивчення Конституції України та основ державного устрою;
- ознайомлення з правами, свободами й обов'язками громадян;
- розвиток культури демократії;
- проведення правових годин, дебатів, моделювання демократичних процедур;
- формування культури участі в ухваленні рішень;
- розвиток студентського самоврядування;
- виховання нетерпимості до корупції, дискримінації, насильства та порушень прав людини.

6. Українська мова, культура та національна самобутність

Передбачається:

- популяризація української мови;
- розвиток культури українського мовлення;
- популяризація української літератури, музики, театру, кіно, мистецтва;
- проведення творчих конкурсів і культурних проєктів;
- знайомство з традиціями різних регіонів України;
- підтримка сучасного українського культурного продукту.

7. Медіаграмотність та інформаційна стійкість

Передбачається:

- навчання перевірки інформації та джерел;
- розпізнавання дезінформації, маніпуляцій, пропаганди, фейків;
- формування навичок безпечної поведінки в соціальних мережах;
- інформаційна безпека в умовах воєнного стану;
- протидія російським інформаційно-психологічним операціям;
- розвиток критичного та аналітичного мислення;
- створення студентського українськомовного медіаконтенту.

8. Волонтерство та громадянська солідарність

Передбачається:

- підтримка студентських волонтерських ініціатив;
- співпраця з волонтерськими та благодійними організаціями;
- допомога військовослужбовцям, ветеранам і членам їхніх родин у межах законодавства;
- соціальні та екологічні ініціативи;
- допомога людям, які опинилися у складних життєвих обставинах;
- формування культури взаємодопомоги.

9. Студентське самоврядування і молодіжне лідерство

Передбачається:

- залучення студентського самоврядування до планування та проведення заходів;
- підтримка студентських проєктів;
- розвиток лідерських навичок;
- проведення молодіжних форумів, дебатів, тренінгів;
- участь студентів у громадських і молодіжних ініціативах міста та області.

10. Психологічна та громадянська стійкість

Передбачається:

- розвиток навичок саморегуляції та взаємопідтримки;
- формування стійкості до стресу;
- навчання ненасильницької комунікації;
- формування культури взаємоповаги;
- психологічно коректне проведення заходів, пов'язаних із війною, загибеллю людей та травматичним досвідом;
- недопущення примусу здобувачів освіти до оприлюднення особистого або сімейного досвіду війни.

11. Співпраця з ветеранами та ветеранськими організаціями

Ветерани можуть залучатися:

- до зустрічей зі студентами;
- уроків мужності та громадянської стійкості;
- заходів із домедичної допомоги та цивільної безпеки;
- обговорення сучасної російсько-української війни;
- профорієнтаційних заходів;
- проєктів зі збереження історичної пам'яті.

Взаємодія будується на принципах поваги, добровільності та недопущення використання травматичного досвіду людини як формального «виховного матеріалу».

12. Партнерство Коледжу і громади

До реалізації Програми можуть залучатися:

- Національний університет «Запорізька політехніка»;
- органи державної влади та місцевого самоврядування;
- військові частини та підрозділи Сил безпеки і оборони України;
- ДСНС;
- Національна поліція;
- ветеранські організації;
- музеї;
- бібліотеки;
- театри;
- заклади культури;
- молодіжні центри;
- громадські та благодійні організації;
- волонтерські об'єднання;

- заклади освіти;
- роботодавці та соціальні партнери.

VIII. ФОРМИ І МЕТОДИ РОБОТИ

Перевага надається активним та інтерактивним формам:

- студентські проекти;
- дискусії;
- дебати;
- тренінги;
- квести;
- інтерактивні лекції;
- майстер-класи;
- тематичні зустрічі;
- форуми;
- конкурси;
- екскурсії;
- музейні заняття;
- волонтерські акції;
- дослідницькі проекти;
- усна історія;
- створення відео, подкастів, плакатів та інших медіапродуктів;
- історичні реконструкції без пропаганди насильства;
- спортивні та військово-спортивні заходи;
- навчання домедичної допомоги;
- практичні заняття з цивільної та мінної безпеки;
- студентські конференції;
- тематичні виставки;
- кінолекторії з подальшим обговоренням;
- зустрічі з очевидцями та учасниками історичних подій;
- соціальні та громадські ініціативи.

IX. ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

2026 рік — організаційно-діагностичний етап

Основні завдання:

- оновлення нормативної бази Коледжу;
- визначення відповідальних осіб;
- проведення базового опитування здобувачів освіти;
- оцінка чинних практик;
- формування системи партнерств;
- розроблення інструментів моніторингу;
- оновлення інформаційних і методичних матеріалів.

2027 рік — етап системного впровадження

Основні завдання:

- інтеграція напрямів Програми в роботу циклових комісій і класних керівників;
- розширення студентських ініціатив;
- системне навчання з медіаграмотності та громадянської освіти;
- розвиток співпраці з ветеранами, військовими, громадськими організаціями;
- впровадження студентських проєктів локальної історії.

2028 рік — етап розвитку та розширення

Основні завдання:

- поширення успішних практик;
- збільшення частки заходів, ініційованих студентами;
- розвиток міжзакладної співпраці;
- участь у регіональних і всеукраїнських проєктах;
- проміжне оцінювання ефективності Програми.

2029 рік — етап сталості

Основні завдання:

- закріплення ефективних моделей роботи;
- посилення студентського лідерства;
- розвиток наставництва;
- створення сталих традицій Коледжу;
- підготовка пропозицій до наступного програмного періоду.

2030 рік — підсумково-аналітичний етап

Основні завдання:

- комплексне оцінювання виконання Програми;
- підсумкове опитування здобувачів освіти;
- аналіз кількісних і якісних результатів;
- визначення ефективних практик;
- підготовка нової Програми на наступний період.

Х. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА РЕАЛІЗАЦІЮ

Загальне керівництво реалізацією Програми здійснює директор Коледжу.

Координацію здійснює заступник директора, до функціональних обов'язків якого належить організація виховної роботи.

До реалізації Програми залучаються:

- заступники директора;
- завідувачі відділень;
- голови циклових комісій;
- викладачі;
- класні керівники;
- методичне об'єднання класних керівників;
- практичний психолог;
- викладачі фізичного виховання та «Захисту України»;
- відповідальні за інформаційну роботу;

- бібліотечні та інші педагогічні працівники;
- студентське самоврядування.

За окремими напрямами можуть залучатися представники державних органів, військовослужбовці, ветерани, громадські організації, волонтери та інші партнери.

XI. МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ

Моніторинг здійснюється щороку.

Основними показниками є:

1. Частка академічних груп, охоплених заходами Програми.
2. Кількість проведених заходів за кожним напрямом.
3. Кількість студентських ініціатив і проєктів.
4. Частка заходів, у підготовці яких безпосередньо брали участь здобувачі освіти.
5. Кількість волонтерських та громадських проєктів.
6. Кількість партнерських організацій.
7. Кількість заходів із ветеранами та військовослужбовцями.
8. Кількість практичних занять із домедичної допомоги, цивільної та мінної безпеки.
9. Кількість заходів із медіаграмотності та інформаційної безпеки.
10. Кількість створених студентами інформаційних, творчих та дослідницьких продуктів.
11. Кількість педагогічних працівників, які пройшли відповідне підвищення кваліфікації.
12. Результати анонімних опитувань здобувачів освіти.
13. Динаміка рівня поінформованості молоді щодо:
 - історії України;
 - державних символів;
 - прав та обов'язків громадян;
 - сучасної російсько-української війни;
 - інформаційної безпеки;
 - громадянської участі;
 - домедичної та цивільної безпеки.

Конкретні планові значення кількісних показників установлюються щорічним планом після аналізу фактичних результатів попереднього року.

За підсумками року складається короткий аналітичний звіт, який містить:

- що було проведено;
- скільки осіб охоплено;
- які результати отримано;
- які проблеми виявлено;
- що необхідно змінити наступного року.

ХІІ. БЕЗПЕКА ТА ЕТИЧНІ ВИМОГИ

Під час реалізації Програми обов'язково враховуються умови воєнного стану та безпекова ситуація.

Заходи не повинні:

- створювати загрозу життю та здоров'ю;
- порушувати права та гідність учасників освітнього процесу;
- містити мову ворожнечі;
- формувати дискримінаційне ставлення до осіб за ознакою етнічного походження, мови, статі, релігії чи іншими ознаками;
- розкривати інформацію, поширення якої може зашкодити обороноздатності та безпеці України;
- містити фото-, відеоматеріали або персональні історії загиблих, військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей без належної згоди;
- примушувати здобувачів освіти розповідати про особистий травматичний досвід війни.

Під час практичних військово-патріотичних і безпекових заходів обов'язковим є залучення кваліфікованих фахівців і дотримання встановлених правил безпеки.

ХІІІ. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Реалізація Програми має сприяти:

- зміцненню української національної та громадянської ідентичності здобувачів освіти;
- формуванню відповідальної громадянської позиції;
- підвищенню рівня знань про історію України;
- усвідомленню цінності незалежності, соборності та державності України;
- розвитку культури пам'яті;
- формуванню поваги до Захисників і Захисниць України;
- розвитку оборонної свідомості;
- підвищенню рівня практичних компетентностей із домедичної та цивільної безпеки;
- розвитку медіаграмотності та інформаційної стійкості;
- збільшенню участі молоді у волонтерській та громадській діяльності;
- розвитку студентського самоврядування;
- підвищенню рівня володіння українською мовою та інтересу до української культури;
- формуванню соціальної згуртованості;
- розвитку партнерства Коледжу з громадою, ветеранами, державними та громадськими інституціями;
- переходу від формальних виховних заходів до діяльнісної моделі, у якій здобувач освіти є активним учасником та ініціатором.

XIV. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Реалізація Програми здійснюється:

- у межах коштів, передбачених на діяльність Коледжу;
- за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством України;
- із можливим залученням партнерських, благодійних та грантових ресурсів відповідно до законодавства.

XV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

15.1. Програма набирає чинності з дня її затвердження.

15.2. Щорічні плани роботи формуються відповідно до цієї Програми.

15.3. Програма може переглядатися у разі:

- зміни законодавства;
- прийняття нових державних стратегій і планів;
- суттєвої зміни безпекової ситуації;
- результатів щорічного моніторингу;
- необхідності актуалізації завдань і показників.

15.4. Після затвердження Кабінетом Міністрів України операційного плану заходів з реалізації у 2026–2028 роках Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності положення та щорічні плани Коледжу приводяться у відповідність до нього в разі необхідності.

15.5. У 2030 році проводиться підсумкове оцінювання результатів Програми та розробляються пропозиції на наступний програмний період.

Заступник директора з НВР

Олена ШАПОВАЛОВА

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з НР

Олена ТОЦЬКА
31. 08. 2026

Голова МО класних керівників

Наталя ГАНЗІНА
31. 08. 2026

Керівник фізичного виховання

Вадим ХОДУС
31. 08. 2026